

FOCUS · Joc de trons a la Xina: claus i complexitats del sistema polític

En les properes setmanes, es parlarà molt del 19è Congrés del Partit Comunista de la Xina (PCX), que arrenca el 18 d'octubre i durant el qual es renovaran els principals òrgans del Partit. Però, per sospesar millor la importància d'aquest Congrés, és necessari adquirir una visió panoràmica sobre el sistema polític xinès per entendre'n els secrets i sobre com es vehicula la relació del PCX amb la resta del poder polític.

Un element fonamental és que el PCX és, actualment, el nucli del poder polític a la Xina i exerceix una influència directa sobre la resta d'institucions polítiques. La supremacia del PCX queda recollida, formalment, en el preàmbul de la Constitució xinesa, elaborada el 1982, que defineix el gegant asiàtic com una «dictadura democràtica popular (...) sota el lideratge del Partit Comunista». A la Xina, hi ha 88 milions de ciutadans pertanyents al PCX (el 6,5% de la població), i els comitès del PCX a les diferents ciutats escullen cada cinc anys els 2.300 delegats que participaran al Congrés del Partit.¹ Formalment, aquests delegats trien el Comitè Central del Partit, format per una mica menys de 400 membres, que, al seu torn, trien el Politburó (25 membres) i el Comitè Permanent, un grup reduït² que representa l'escalafó superior de la jerarquia. Al capdavant, hi ha el secretari general del Partit, la màxima autoritat del PCX, tot i que les principals decisions s'han de consensuar amb la resta de membres del Comitè Permanent.

Hi ha dos elements que matisen aquest procés d'elecció. El primer és que, a la pràctica, els líders més influents del Partit es reuneixen abans de la celebració del Congrés per consensuar els membres del Comitè Permanent i del Politburó, i, *a posteriori*, el Comitè Central aprova els nomenaments. El segon és que la composició dels òrgans del Partit Comunista reflecteix els equilibris de poder entre les diferents faccions. Actualment, els dos corrents més importants són el conservador i el reformista. El conservador, del qual prové l'actual secretari general Xi Jinping, defensa un control ferri de l'Estat i prioritza el creixement econòmic, mentre que el reformista, del qual prové el primer ministre Li Keqiang, exhibeix una major preocupació pels temes socials.

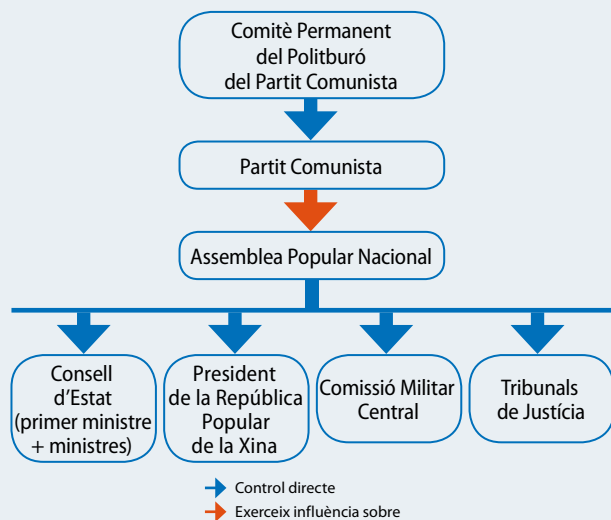
Un cop explicada l'hegemonia del PCX, hem d'analitzar el seu vincle amb la resta d'institucions. En aquest sentit, la Constitució del 1982 va consagrar la separació del Partit i de l'Estat en un intent d'evitar personalismes tan forts com el de Mao. Segons la Constitució, totes les institucions de l'Estat estan subordinades a l'Assemblea Popular Nacional, «el màxim òrgan del poder de l'Estat», capacitat per reformar la Constitució i responsable de promulgar lleis i de triar els membres del Consell d'Estat, el primer ministre, el president de l'Estat, la Comissió Militar Central i els tribu-

nals de justícia. L'Assemblea (3.000 membres) és triada cada cinc anys després del Congrés del Partit:³ es constitueixen assemblees locals mitjançant eleccions en què tots els ciutadans poden votar, entre els membres triats s'escull els representants a nivell provincial i així fins a arribar a la capa superior, l'Assemblea Popular Nacional. El procés està força controlat pel PCX, tot i que alguns candidats independents van aconseguir, el 2012, accedir a l'Assemblea.

El Consell d'Estat, dirigit pel primer ministre, s'encarrega de les polítiques del dia a dia, però la seva relació amb el PCX també és molt estreta: dels 33 integrants de l'actual Govern, 32 són membres prominents del PCX. Així mateix, tant el primer ministre com els quatre viceprimers ministres formen part del Politburó.

Per acabar, cal destacar dos elements interessants. El primer és que el president de la Xina és un càrrec merament institucional, que, des del 1993, ha ostentat el secretari general del PCX per poder representar la Xina als principals organismes internacionals. El segon és que, malgrat que existeix una regla no escrita segons la qual el secretari general del PCX ha de deixar el càrrec després de dos mandats de cinc anys, hi ha altres vies per liderar el país o, si més no, per conservar la influència. Un canal és obtenir un reconeixement especial per part del Partit per exercir el lideratge durant un temps perllongat, com va aconseguir Deng Xiaoping, sense ostentar el càrrec de secretari general del PCX, entre el 1978 i el 1992. Un altre canal, utilitzat per Jiang Zemin entre el 2002 i el 2005, consisteix a presidir la Comissió Militar Central, organisme clau que controla les Forces Armades, en finalitzar els dos mandats.

La distribució del poder polític a la Xina

Font: CaixaBank Research.

1. El procés per ampliar les files del PCX és ardu: sense anar més lluny, el 2011, només van ser acceptades el 15% de les sol·licituds.
 2. Ha oscil·lat entre cinc i nou membres i, en l'actualitat, està format per set persones.

3. Les eleccions se celebren després del Congrés del Partit a la tardor i tenen lloc a les diferents ciutats fins al març, quan, en la sessió anual de l'Assemblea, es dona a conèixer la seva nova composició.